

DE ONTWIKKELING VAN DEN BOSCHBOUW IN N.O.I. VANAF 1900

door
Dr. H. TEN OEVER.
(Slot).

b. Boschbeheer.

Door de tevoren gegeven korte en onvolledige schets hoop ik U eenig inzicht te hebben gegeven in de veelomvattende taak van den Dienst van het Boschwezen in Nederl.-Indië en vooralsook in de snelle ontwikkeling van die taak gedurende de laatste decennia. Het spreekt wel vanzelf, dat met de uitbreiding van die taak een vermeerdering der personeelsformatie gepaard moest gaan. T.v. heb ik dienaangaande reeds enkele cijfers verstrekt. Doch ook de organisatie kon niet dezelfde blijven. Toen ik in Indië kwam bestond de staf van den Dienst van het Boschwezen uit 1 Hoofdinspecteur als dienstchef, onder wien 2 Inspecteurs werkten, waarvan 1 met de contrôle op het beheer en de andere met de leiding der Boschrichting was belast. De houtvestersformatie telde 32 ambtenaren, waarvan 25 met een beheerstaak waren belast, terwijl de overigen een bijzondere taak vervulden, dan wel ter assistentie waren toegevoegd aan oudere collega's. Daarnaast stonden nog 3 adspirant-houtvesters in opleiding. Het zal duidelijk zijn, dat bij een dusdanige organisatie van een eigenlijke inspectie en/of leiding van het werk der boschbeheerders niet veel terecht kwam; sommige beheerders zagen in jaren geen Inspecteur. Toen, mede door de vermeerdering van het aantal beheerseenheden tengevolge van de geleidelijke totstandkoming van houtvesterijen, de Inspectie geheel onvoldoende bleek, greep men eerst naar het meest voor de hand liggende middel n.l. vermeerdering van het aantal Inspecteurs.

Daarnaast werd ook eenigermate naar een betere arbeidsverdeeling gestreefd en kreeg men naast de reeds bestaande Inrichtingsbrigade in 1910 eerst een afzonderlijke Caoutchouc-afdeeling, aan welke de uitgebreide rubber-aanplantingen van het Boschwezen in beheer werden overgedragen en vervolgens in 1913 het Boschbouwproefstation.

Terloops vermeldde ik tevoren reeds, dat de Caoutchouc-afdeeling ten slotte als afzonderlijk Caoutchoucbedrijf van den Dienst van het Boschwezen werd afgescheiden. Als een taakverdeeling kan ook zeer zekèr worden beschouwd de

eveneens in 1910 tot stand gekomen afzonderlijke Inspectie voor de bosschen der Buitengewesten.

Geleidelijk drong echter het besef door, dat eenerzijds de taak van den Hoofdinspecteur als alleen verantwoordelijk Dienstchef te zwaar werd en daarnaast, dat de zich voortdurend uitbreidende taak van het Boschwezen drong tot een wenschelijke specialisatie en arbeidsverdeeling. De noodzakelijkheid eener betere organisatie blijkt wel het beste hieruit, dat het aantal beheerseenheden van 25 in 1900 was gestegen tot 67 in 1929.

Uit dit besef is de sinds 1 Januari 1929 bestaande regeling voortgekomen, waarbij allereerst is gestreefd naar een zoo juist mogelijke taakverdeeling in de dienstleiding.

Te dien einde werden 5 hoofdonderdeelen gevormd, over welke de hoofdgroepen van werkzaamheden van het Boschwezen konden worden verdeeld. Bij deze verdeeling hield men verder rekening met het historisch geworden; aldus verkreeg men:

- a. een Djatibedrijf (beter dienst der djatibosschen op Java);
- b. een dienst der Wildhoutbosschen op Java en Madoera;
- c. " " " Bosschen in de Buitengewesten;
- d. " " " Boschinrichting;
- e. " " " Boschproefstation.

Aan het hoofd van elk dezer hoofdafdeelingen van den dienst van het Boschwezen staat een hoofdambtenaar (bedrijfs- of dienstvakhoofd) met zelfstandige bevoegdheden.

Dat onder het Djatibedrijf door toevallige omstandigheden ook eenige wildhoutbosschen en onder den dienst der wildhoutbosschen op Java en Madoera ook een zekere oppervlakte djatibosch bevalt, doet aan het beginsel geen afbreuk. Men heeft thans een goede arbeidsverdeeling verkregen, waardoor de dienstchef van veel détailwerk op technisch en vooral ook op personeelsgebied is ontlast.

Dat deze hoofdverdeeling wel juist mag worden geacht is zeer zeker gebleken toen de straffe bezuiniging van 1932/'33 inzette. Ondanks deze bezuiniging is toch niet aan de hoofdbeginselen van de organisatie 1929 getornd.¹⁾

Binnen elk der 5 dienstonderdeelen is de taakverdeeling in hoofdzaak territoriaal met uitzondering van het Boschbouwproefstation.

De hoofden der 3 eerstgenoemde diensten hebben ieder 1 of meer Inspecteurs onder zich; elke Inspecteur heeft een bepaald aantal beheerseenheden te controleeren.

Deze beheerseenheden (houtvesterijen en boschdistricten op Java en Madoera; dienstkringen in de Buitengewesten)

¹⁾ Zoo juist bereikt ons het bericht, dat het Adviseurschap van den dienst der bosschen in de Buitengewesten zal vervallen; ook deze stap terug valt ten zeerste te betreuren.

worden beheerd door ambtenaren van het Boschwezen, kortweg door Houtvesters. Deze hebben middelbaar en lager technisch en verder boschpolitie-personeel ter hunne beschikking, echter steeds ter assistentie nooit als min of meer zelfstandige hulpkracht.

Ingaan op verdere punten, zooals het beheer van de niet in stand te houden bosschen op Java en Madoera, dat der natuurmonumenten en wildreservaten en voorts de grootte der beheerseenheden, zou mij te ver voeren. Volstaan wordt met de mededeeling, dat hierover nog wel iets zou vallen mede te deelen. Hetzelfde geldt voor de veelbesproken kwestie der beheersvoering van de bosschen in de Buitengewesten.

Echter wil ik niet eindigen alvorens nog iets naders te hebben gezegd over de sterke bezuiniging, welke in de laatste jaren op het gebied van den Staatsdienst in N.-I. werd toegepast en welke met name den Dienst van het Boschwezen in sterke mate heeft getroffen. En wel omdat deze bezuiniging vooral juist de personeelsformatie van den Dienst van het Boschwezen heeft aangetast.²⁾ Om mij tot den staf te bepalen; de tevoren genoemde in 1900 aanwezige formatie, was in 1931 geklommen tot 1 hoofd-inspecteur en 13 hoofdambtenaren voor leiding en inspectie, alsmede tot 136 akademisch gevormde hogere Technische ambtenaren (houtvesters). Wanneer men daarnaast legt de getallen voor 1935 (zie „Tectona” 1934, blz. 641), welke een totaal van 90 houtvesters aanwijzen, dan is het zonder meer duidelijk hoe sterk de formatie is ingekrompen. Ik aarzel niet te verklaren, dat deze inkrimping te sterk is om een behoorlijke functie-neering van den Dienst van het Boschwezen in N. I. te waarborgen. Met name was een zoodanige beperking der formatie van het hooger technisch personeel slechts mogelijk door beheerscombinatie van houtvesterijen, welke elk voor zich feitelijk reeds te groot waren met het oog op een deugdelijk beheer. Verder heeft men thans geen enkele reservekracht meer met het oog op plotselinge ziekte-gevallen enz., terwijl eveneens geen speling meer voorhanden is in verband met de noodzakelijkheid eener opleiding van jonge krachten voor de eigenlijke beheerstaak. Ten slotte is voor de speciale trekkingen bij Boschinrichting, Boschbouwproefstation, Technische dienst enz. geen voldoende aantal houtvesters meer aanwezig, afgezien nog van het feit dat de laatstgenoemde dienstonderdeelen op zichzelf reeds met een onvoldoende grondformatie moeten werken.

Tegenover een formatie van 90 houtvesters stel ik de door Beekman en te Wechel in 1932 noodzakelijk ge-

²⁾ Ik wil hier niet ingaan op de verdere bezuinigingen, welke soms een kleingeestig karakter dragen, b.v. door een verbod tot drukken van jaarverslagen enz.

achte minimum formatie van 118 stuks hooger technisch personeel (zie „Periculum” in Tectona van Aug. '32), zulks afgezien van de zg. „keuzebetrekkingen”. Ikzelf kwam in hetzelfde jaar tot een uiterste minimum van 110 houtvesters. Hoe men de zaak ook bekijkt, een formatie van het stafpersoneel als die, waarmede thans het Indische Boschwezen moet werken, is ten eenenmale onvoldoende voor een richtige uitvoering van de aan dien Diensttak opgedragen taak.

Met niet genoeg klem kan dan ook tegen deze te sterk doorgevoerde personeelsbeperking worden opgekomen. Zoo dra de stand van 's Lands middelen dit slechts eenigszins toelaat, moet een grooter aantal houtvesters in dienst worden gesteld. Dit is een primaire eisch ten opzichte van de groote (vooral ook toekomst) belangen, welke met een richtige functioneering van een Staatsdienst als die van het Boschwezen in N.-I., zijn gemoeid.
